

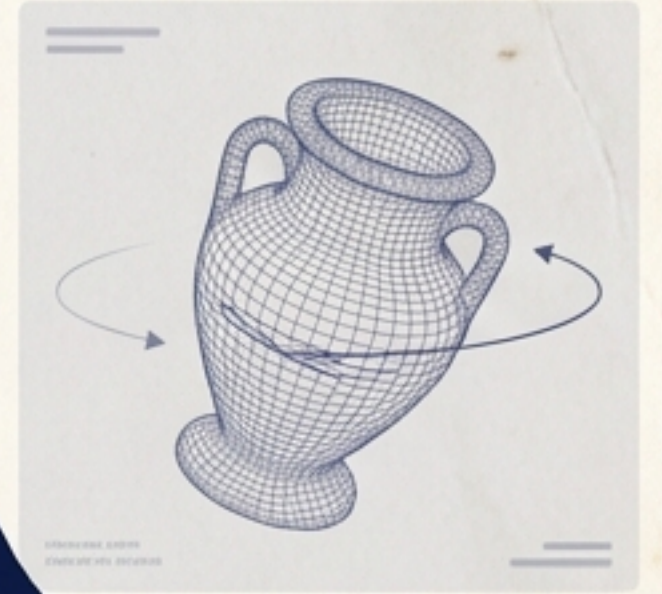
Prípad: Stratený svet

Svet okolo nás vyzeral kedysi úplne inak. Ulice, domy, život ľudí... to všetko sú stopy minulosti, ktoré čakajú na odhalenie. Našou úlohou je poskladať tieto stopy a zrekonštruovať príbeh. Ste pripravení na pátranie?

Dejepis: Pátranie po minulosti

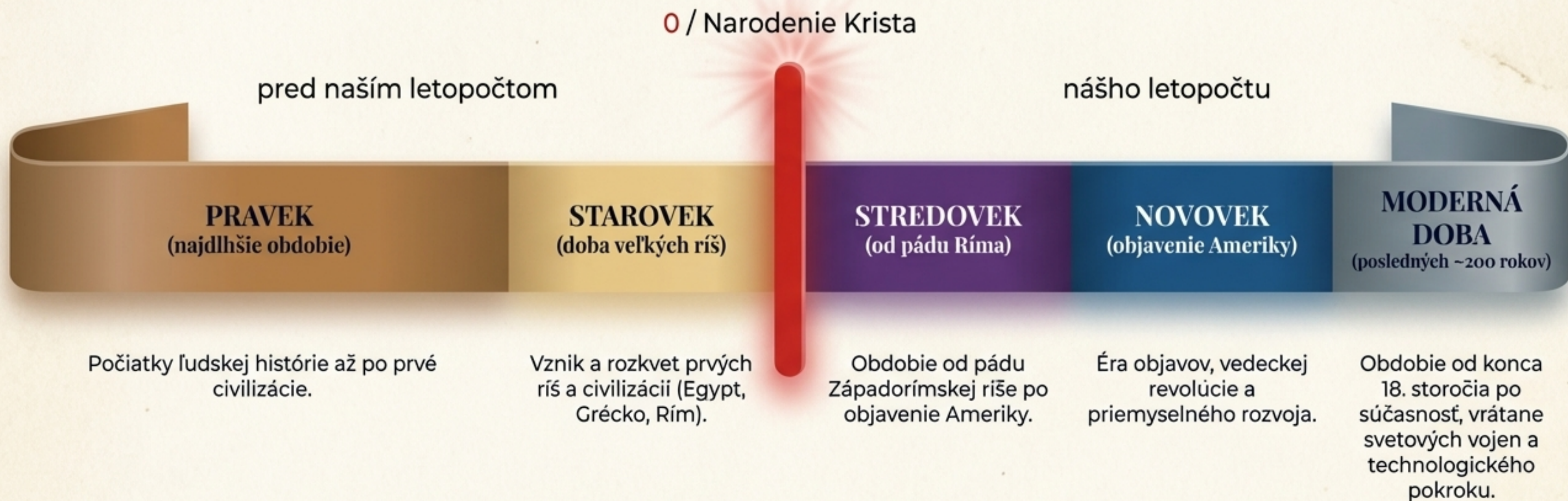
Dejepis je veda, ktorá odhaľuje a opisuje to, čo sa stalo. Bez poznania minulosti nemôžeme dobre rozumieť prítomnosti a ovplyvňovať budúcnosť. Sme ako detektívi, ktorí skladajú obraz udalostí.

„Píšem o udalostiach z minulosti, aby sa časom nezabudlo, čo ľudia vykonali.“
– Herodotos, „otec dejepisu“.

Nástroje detektíva: Časová os

Aby sme pochopili príbeh, musíme poznať poradie udalostí.
Časová os nám pomáha usporiadať minulosť do logických období.

Stopa č. 1: Hmotné dôkazy

Najstaršie stopy nachádzame v zemi. Archeológia odкрýva predmety, ktoré nám rozprávajú o každodennom živote ľudí spred tisícok rokov. Sú to nemí svedkovia minulosti.

Soška z mamutej kosti, stará 23 000 rokov.

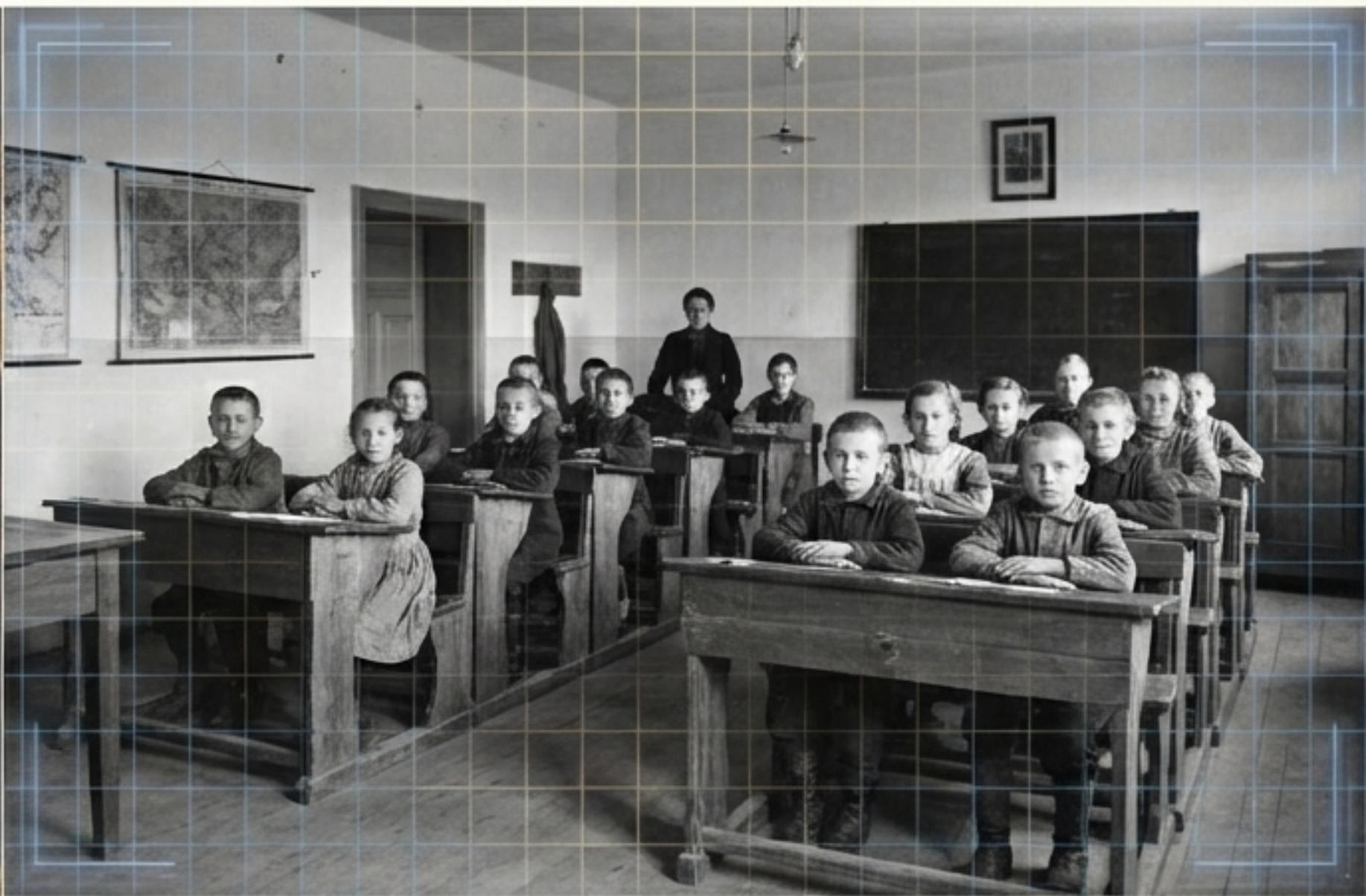

Prvý nástroj a zbraň človeka.

Aj budovy, šperky či mince sú dôležitými stopami.

Stopa č. 2: Svedectvo obrazov

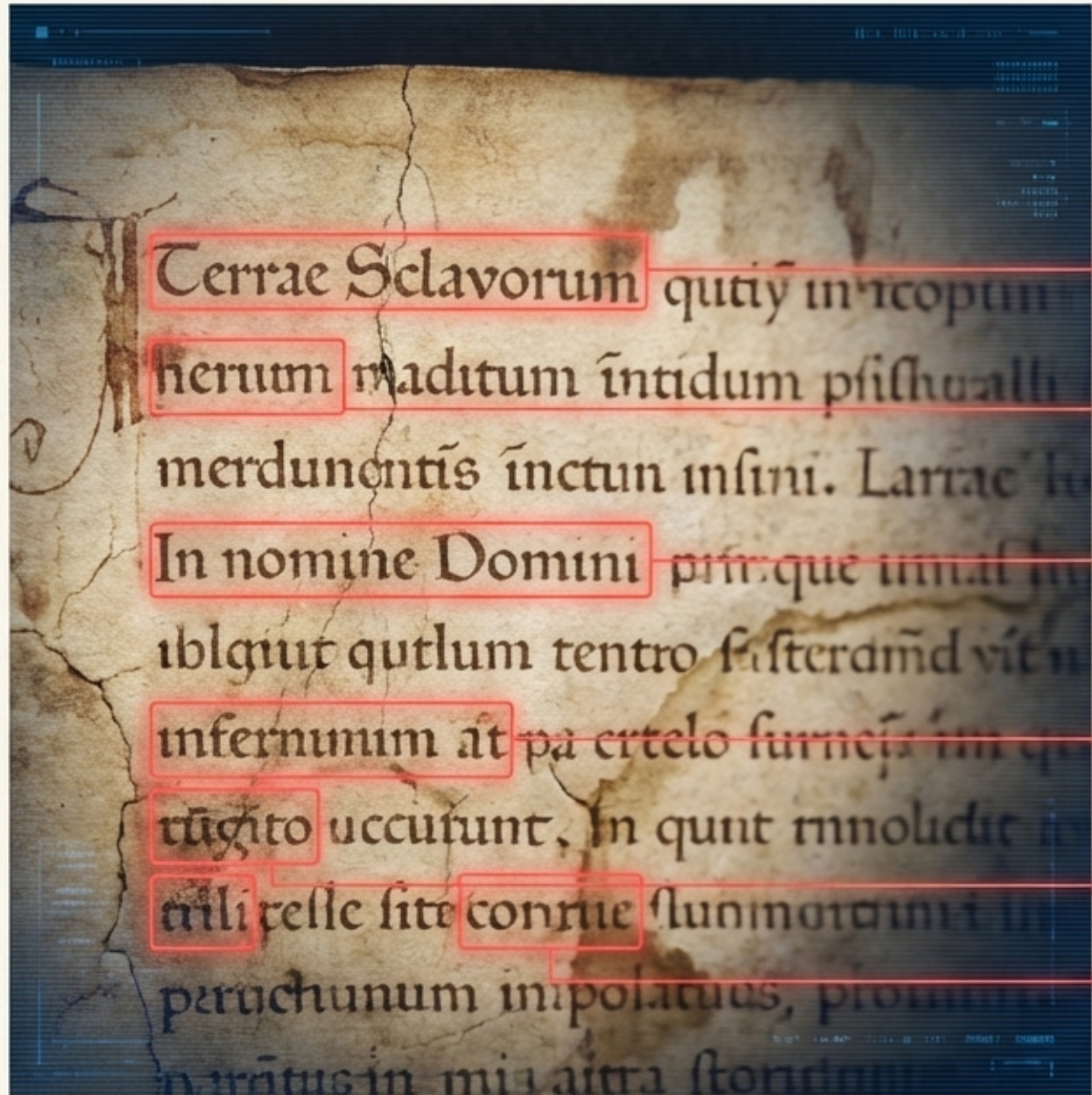

Maľby a fotografie nám ukazujú tváre, miesta a udalosti. Ale môžeme im vždy veriť? Každý obraz rozpráva príbeh, ale historik sa musí pýtať: Kto ho vytvoril a prečo? Prvý dojem môže klamať.

Ako sa líši atmosféra v škole na starej a novej fotografii? Čo nám to hovorí o zmenách v spoločnosti?

Stopa č. 3: Rozlúštenie kódov

Písomné pramene sú hlavnou „zbraňou“ historika. Listiny, denníky či staré listy sú oknami do myšlienok ľudí minulosti. Ich odhalenie však nie je jednoduché.

Terrae Sclavorum
-> Krajina Slovákov

**Istermeni
Foritum**
-> Slovákov

In nomine Domini
-> V mene Pána

Lucur Frando
-> V mene Pána

Terrae Scavorii:
-> V lihana

Moha parselis
-> Krajina Roboi

JAZYK: Staré jazyky a zmenené významy slov.

DÔVERYHODNOSŤ:
DÔVERYHODNOSŤ: Klamal autor vedome alebo nechtiac?

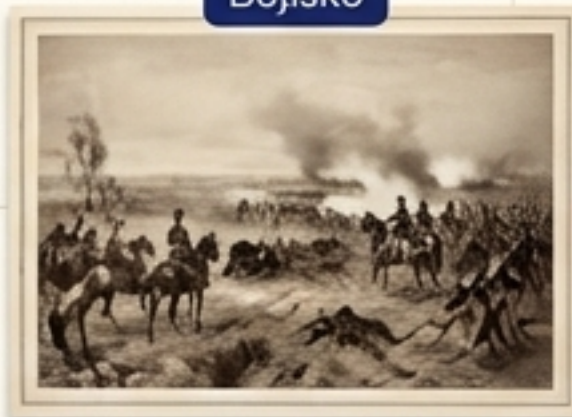
ZACHOVANIE: Mnohé pramene boli zničené, napríklad požiarimi.

Zloženie spisu: Ako pracuje historik?

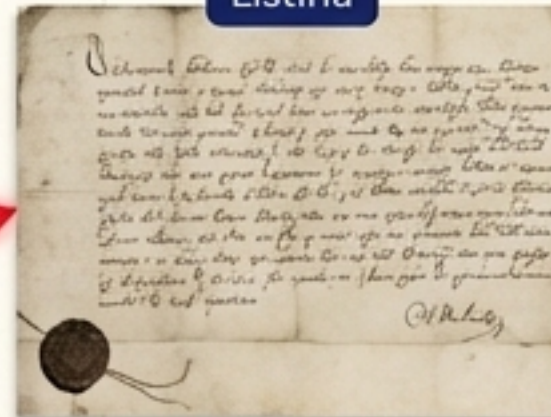
Práca pri hľadaní prameňov sa podobá detektívnemu pátraniu. Historik si vyberá relevantné stopy a kladie kľúčové otázky, aby zrekonštruoval, čo sa stalo.

KEDY
sa to stalo?

Bojisko

Listina

KDE
sa to odohralo?

KTO
v tom hral rolu?

Archeologický nález

Historická mapa

PREČO
sa to stalo?

AKO
to prebiehalo?

Laboratórium: Kde sa chránia dôkazy?

Cenné historické pramene sú chránené v špeciálnych inštitúciách.

- **Múzeá a galérie:** Opatrujú a vystavujú hmotné a obrazové pamiatky.

- **Archívy:** Ukladajú písomné dokumenty pre ďalšie skúmanie.

- **Skanzeny:** Ukazujú nám, ako vyzeral život v minulosti v reálnom prostredí.

Váš prvý prípad: Kto ste a odkiaľ ste?

Každý z nás má svoju históriu. Staňte sa historikmi vlastného života a okolia. Pátranie sa začína teraz.

Úlohy

- Preskúmajte rodinný album:** Aký príbeh rozprávajú vaše rodinné fotografie?
- Vytvorte si rodostrom:** Zistite, kam siahajú korene vašej rodiny.
- Objavte minulosť školy:** Čo skrýva vaša školská kronika?

Prípady sa nikdy nekončia

História nie je len o mŕtvych udalostiach. Je to neustály dialóg medzi minulosťou a prítomnosťou. Každá generácia kladie nové otázky a nachádza nové stopy.

**„Ak pochopíme ľudí minulosti,
pochopíme a prijmemme, prečo sme
rôzni aj v súčasnosti.“**

